

narno globo 10 do 250 Din. Zato je potrebno, da prižene vsakdo svojega nad eno leto starega bika v pregled in morebitno licenciranje. Da se olajša onim požrtvovalnim kmetovalcem, ki držijo dobre plemenske bika, za obče blagostanje prevzeto breme, so določene denarne nagrade. — Ob priliki licenciranja se vrši povsod tudi kratko strokovno predavanje o smericah za povzdigo živinoreje. Naj se zanimajo za to prireditelji tudi oni gospodarji, ki sami nimajo bika. — Največje važnosti je licenciranje bikov tudi za vsa občinska predstojništva. Med glavne naloge občin spada tudi skrb za zadostno število licenciranih bikov. Štajerski govedorejski zakon z dne 17. aprila 1896 v tem oziru določa sledeče: »Ako ne zadostuje v občini broj spušalnih bikov, katere imajo zasebniki v splošno uporabo, dolžna je ista, da skrbi za nabavo in za vzdrževanje še potrebnih bikov.« Ker se bo v tem pogledu strogo postopalo, bodo imele občine velike izdatke, h katerim še pridejo stroški za naknadno licenciranje takih občinskih bikov. Zato naj pridobi vsaka občina čimveč zasebnikov za držanje bikov, katerih je treba na vsakih 80 do 100 krav najmanj po enega. Licenciranja se vršijo po podrobnem vspredu, katerega sestavi okrajni zastop, odnosno sreski poglavar. Ta spored se objavi po vseh občinah.

Oblastni poslanec živinozdravnik Pirnat.

Ali so nam okrajni ekonomski res potrebni.

II.

Ko je leta 1922 izšel skladno s členom 96 ustave zakon o oblastni in sreski samoupravi, ki določa v členu 2, kateri posli spadajo v področje oblastne samouprave, pooblastil se je v smislu člena 320 finančnega zakona za leto 1927-28 ministrski svet, da sme po začetkom omenjenem zakonu prenesti na oblasti poedine vrste poslov, ki so doslej spadali v pristojnost države.

Predno pa je izšla dne 26. nov. 1927 uredba osrednje vlade o prenosu poslov na oblastne samouprave, sklicalo je srbsko kmetijsko društvo v Beogradu za 13. nov. 1927 izredno zborovanje v svoj društveni dom. Tam naj bi se med drugim razmotrivalo in sklepalo tudi o tem, ali so neobhodno potrebni sreski ekonomski, odnosno okrajni kmetijski referenti, ter o tem, ali naj te strokovnjake obdrži država, ali pa naj jih prevzamejo samoupravne oblasti.

Predsednik društva Miljkovič je ob otvoritvi zborovanja orisal zgodovino omenjenih strokovnjakov približno tako-le:

Leta 1837, to je pred 90 leti, imamo kot prvo ustanovo ono državnih ekonomov. Po preteku treh mesecev, odkar so bili nastavljeni državni ekonomski in so jim bila dana navodila za delovanje med ljudstvom, pa se je knez Miloš, vrnivši se s potovanja iz okrajev Požarevac in Svilajnac, pritožil čez nje na državni svet in navedel med drugim sledeče: »Dospel sem blagosrečno v Svilajnac, toda užalostilo me je, ko sem opazil, da se ljudstvo peča s kakršnikoli drugim nezaposlenjem; ko pa je treba spravljati žito, vidim, da klati in pobira slive. Zato naročam drž. svetu, da se odvzamejo diplome

drž. ekonomom in ta ustanova ukine.«

Od tedaj naprej država ni celih 16 let ukrenila nobene kmetijske ustanove, niti ni kaj podvzela za povzdigo kmetijstva. Šele leta 1853 se je ustanovila žrebčarna Ljubicevo v Moravi in ekonomska šola na Topčideru, katera slednja pa se je opustila po šestih letih.

Leta 1869 ustanovljeno srbsko kmetijsko društvo je skušalo, dasi brez zadostnih gnotnih sredstev, razpečavati med ljudstvo boljše semenje, kmetijsko orodje in žlahtnejše pasme živine ter širilo nauk o umnem gospodarstvu.

Leta 1870 je bila ustanovljena kmetijsko-gozdarska šola v Požarevcu, ki pa se je po 12letnem koristnem delovanju opustila in zamenjala s tremi nižjimi kmetijskimi šolami in sicer v Kraljevcu, Vukovcu in Šabcu. Hkrati se je ustanovilo ministrstvo za kmetijstvo; vpliv tega pa se med ljudstvom ni občutil tja do leta 1898. Šele tedaj se je pojavilo živahno gibanje v gospodarskem napredovanju. Predloženi so bili važni zakoni za vse panoge kmetijstva, ukrenile so se mnogovrstne gospodarske ustanove, vzorna gospodarstva, okrožne kmetijske podružnice, državne trsnice, okrajni sadovnjaki, in sprejet je bil tudi zakon o državnih ekonomih. (Dalje prih.)

Franc Turnšek, Breg-Polzela.

Hmeljarsko razmišljanje.

Skrben gospodar potegne črto koncem leta pod računi in končne številke mu povedo pravilnost ali napake gospodarstva. Dobiček znači napredek, zguba pa napake, katerih se je v bodoče varovati. Če potegnemo hmeljarji črto pod našimi računi, najdemo pod to precejšen minus; minus, kateri se bo predvidoma v prihodnjih letih še zvišal. Vprašanje je sedaj, kdo in kaj je krivo temu in kako stvar izboljšati.

Hmeljske kupčije, kot je bila preteklo leto, pomni le malokdo hmeljarjev. Cene v začetku do 65 Din so pozneje stalno padale ter imamo danes 10 do 15 Din. Vse upanje na morebitni dvig cen je bilo dosedaj prazno in povprečna cena, to je dosežena, se lahko računa 30 Din.

Nasprotno pa cene svetovnih tržišč niso bile tako mizerne kot pri nas. Sicer so se gibale med 15 do 90 Din, vendar pa hmelj srednje kakovosti, to je žateški in nemški, večinoma ni bil izpod 60 Din. Te cene so bile celo v času, ko smo v Savinjski dolini prodajali blago po 10 do 30 Din.

Sedaj je vprašanje, kdo je kriv te velike razlike v ceni, na škodo našega hmeljarja, ko se je vendar savinjski hmelj računal takoj za žateškim po kvaliteti, kar se tiče barve, pa isto ali še celo večvreden; drugič, kakšne cene bomo dosegli za naš hmelj takrat, ko bo na svetovnem trgu faktučna nadprodukcija, katere letos še ni bilo, vsaj kar se tiče kvalitetnega hmelja; takrat, ko bodo za žateški hmelj cene, kot letos za našega, kar se lahko pričakuje pri srednjedobri letini že prihodnje leto.

Brezdvomno je, da preživlja naše hmeljarstvo težko krizo, katera se lahko primerja trgovski krizi pred leti.

Vemo, da je prva leta po vojni vse tr-

govalo. Cene so se dvigale. Kdor je kakšno stvar kupil, je imel že dobiček, brez vsake kalkulacije. Z ustavitvijo in padcem cen so se polomi kar vrstili. Večina vsi novopečeni trgovci, brez prave strokovne podlage, so izginili. Še celo marsikak star trgovec, kateri se je dal speljati na stranpota špekulacije in ne-reelnega dobička, je bridko občutil slabe posledice.

Hmeljarstvo je bilo zadnja leta najbolj dobičkonosna panoga naše agrarne kulture in milijoni so prihajali in odhajali v Savinjsko dolino. To pa je marsikateriga hmeljarja spravilo na pot, katero je letos že precej obžaloval.

Deloma vsled vojne zmanjšani nasadi, deloma vsled uničenja po peronospori in slabih letih, se je hmelj zadnja leta prav dobro prodajal. Ni se gledalo na kvaliteto, ampak samo na kvantum in tudi slabše blago se je prodajalo še po primernih cenah. To je bilo vaba za nove, pa tudi stare hmeljarje, kateri so si vzeli cilj: čim večjo množino pridelka če tudi slabše kakovosti. Vse pridelovanje, gnojenje, sušenje, spravljane so usmerili na čim večji pridelek, brez vprašanja kakovosti.

Slabo obrano in posušeno blago je eden glavnih vzrokov zadnje slabe cene, slaba kvaliteta je tlačila cene našemu tudi dobremu hmelju. Dokaz, da je tako, je to, da se je doseglo za nekatere dobro spravljene partije cena 50 Din in to v času, ko se je vsespolšno plačevalo samo 30 Din.

Kljub skrbnemu obiranju in sušenju pa vendar nekateri niso dosegli kvalitete, katero so pričakovali. Temu je bilo krivo nepravilno in enostransko gnojenje posebno z dušičnatimi gnojili.

Prekomerna ponudba izvensavinjskih hmeljarjev je gotovo mnogo pripomogla k padanju cen. Pošiljanje slabšega tujega blaga za savinjsko na svetovna tržišča pa tudi ni dvignilo ugleda in imena našemu blagu.

Naši hmeljarji še vedno ne znajo prodajati hmelja. Povpraševanju mora vedno slediti ponudba in sicer sorazmerno, čim večje povpraševanje, tem večja ponudba. Pri nas pa je ravno narobe: večje povpraševanje — manjša ponudba!

Po splošni sodbi hmelj letos v Savinjski dolini ni bil posušen, ampak prežgan. Mnogo sušilnic po svoji velikosti danes ne odgovarja več številu sadežev, ampak so mnogo premajhne. Vsled tega se hmelj suši z večjo vročino, pozneje pa se zdrobi in ravno to nam je dalo letos toliko zdroba.

Vse to so samo nekateri vzroki letošnje slabe cene hmeljskemu pridelku. Pravilno pa je, da se človek uči vedno iz neuspehov, kajti takrat poišče vzroke ter jih skuša odpraviti. Mogoče bodo naši hmeljarji tudi spregledali ter verjeli to, kar se jim je zadnja leta neprestano pripovedovalo: Le v pridelovanju kvalitetnega hmelja, zaščitenega z znamko, je naš napredek! O tem pa prihodnjič več!

Ljudem, ki so pobiti, izmučeni, za delo nespособni, uredi naravna Franc Jožefova grenčica sloboden tok krvi in poviša moč mišljenja in dela. Ugledni kliniki dokazujejo, da je Franz Jožefova grenčica tudi za duševne delavce živčno razkrojene kot razkrajajoče sredstvo od izvanredne vrednosti.